

Nyhedsbrev | 2024-2025 | 3. marts 2025

En køreplan for europæisk konkurrenceevne og dekarbonisering

Med aftalen om ren industri (Clean Industrial Deal) præsenterede Europa-Kommissionen sit bud på, hvordan EU kan sætte gang i hjulene i en verden præget af stigende geopolitiske spændinger, en træg økonomisk vækst og teknologisk konkurrence.

Hvor reduktion af drivhusgasser i den foregående Kommissions Grønne Pagt langt hen ad vejen var et mål i sig, fremstår det i den nye aftale i højere grad som et middel til styrket konkurrenceevne, modstandsdygtighed og forsyningsikkerhed.

Den 26. februar 2025 fremlagde Kommissionen en "Aftale om ren industri" (Clean Industrial Deal) og en "Handlingsplan for overkommelige energipriser" (Action Plan for Affordable Energy). Begge initiativer tager afsæt i Kommissionens udspil til et europæisk konkurrenceevnekompas, der - stærkt inspireret af Draghi-rapportens anbefalinger - har til formål at styrke EU's konkurrenceevne i en ny geopolitisk verden.

Aftalen om ren industri har form af en meddelelse og er således ikke et forslag til lovgivning, men en køreplan der med en kombination af klimahandling og konkurrencedygtighed skal gøre den grønne omstilling af Europas industrier profitabel.

Hovedpunkterne i aftalen om ren industri

Aftalen om ren industri fastholder kursen mod, at EU skal blive en dekarboniseret økonomi inden 2050, og Kommissionens anbefaling om, at EU skal reducere drivhusgasudledningerne med 90 pct. i 2040. Med henvisning til behovet for at maksimere EU's begrænsede ressourcer, reducere ekstern afhængighed og øge EU's modstandsdygtighed fremsætter Kommissionen også en målsætning om, at EU skal være ledende inden for cirkulærøkonomi inden 2030. Dertil står målsætningen om at styrke EU's konkurrenceevne markant ved at øge bæredygtig og modstandsdygtig produktion centralt.

Aftalen fokuserer på to forbundene sektorer: 1) Energiintensive industrier og 2) Cleantech sektoren.

Nedenfor fremgår en række af aftalens konkrete initiativer:

1) Reduktion af energiomkostninger

Helt centralt i aftalen er adgang til energi til overkommelige priser. Her henvises til handlingsplanen for overkommelige energipriser, og i den forbindelse tre flagskibsinitiativer: I) reduktion af energipriser, II) accelerering af udrulning af ren energi og elektrificering (med styrkelse af interkonnektorer og elnet) samt ren fremstilling og III) forbedring af gasmarkedene.

Kommissionen vil bl.a. håndtere de volatile energipriser og gøre produktion af grøn energi mere attraktiv via de såkaldte Power Purchases Agreements, PPA'er, (en finansieringsmodel, hvor virksomheder forpligter sig til at købe grøn strøm over en årrække til en fast pris). Konkret via et pilotprojekt på 500 mio. euro med den Europæiske Investeringsbank, EIB. EIB vil også introducere en såkaldt "netproduktionspakke" (Grid Manufacturing Package), der skal give modgarantier til producenter af netkomponenter.

Kommissionen vil desuden forenkle reglerne for statsstøtte inden juni og opfordrer samtidig medlemslandene til at sænke deres energibeskatning. Derudover vil Kommissionen fremlægge en europæisk netpakke (European Grid Package), der bl.a. skal sikre bedre planlægning på tværs af grænser og strømline tilladelsesprocesser. Kommissionen vil også fremsætte en retsakt om "fremskyndelse af industriel dekarbonisering" (Industrial Decarbonisation Accelerator Act), der bl.a. skal adressere flaskehalse i tilladelsesprocesser. Endelig vil Kommissionen også understøtte et velfungerende gasmarked bl.a. ved at assistere medlemslandene i udformning af statsstøtteforanstaltninger.

Ambitionen er at øge elektrificeringsgraden fra 21,3 pct. til 32 pct. og årligt installere 100 GW vedvarende energikapacitet frem mod 2030.

2) Førende markeder

For at sætte gang i både efterspørgsmål og udbud vil Kommissionen i det kommende forslag til "fremskyndelse af industriel dekarbonisering" bl.a. etablere kriterier for bæredygtighed og EU-minimumsindhold samt en frivillig mærkningsordning for industriprodukters kulstofsindhold. Dertil vil Kommissionen revidere direktivet om offentligt udbud for at fremme brugen af andre kriterier end pris. Kommissionen agter derudover at skabe klarere rammer for brintproducenter og understøtte produktionen gennem forskellige tiltag (bl.a. en delegeret retsakt om lavemissions brint og en tredje auktion under Brintbanken). Målet er, at 40 pct. af nøglekomponenter til cleantech -produkter skal være produceret i EU.

3) Finansiering

Hvad angår finansiering er målet at styrke finansieringen på EU-niveau, tiltrække privatfinansiering og forbedre effektiviteten af statsstøtte samt andre nationale støtteordninger. På den korte bane vil Kommissionen mobilisere 100 mia. euro til støtte af EU's rene fremstillingsindustri. Samtidig vil Kommissionen styrke Innovationsfonden, mobilisere private investeringer via en revision af EUInvest, og vedtage en ny ramme for statsstøtte under aftalen om ren industri (Clean Industrial Deal State Aid Framework), der skal give medlemsstaterne mere fleksibilitet. Kommissionen vil også oprette en "bank for industriel dekarbonisering", der skal sikre 100 mia. euro fra Innovationsfonden, indtægter fra EU's kvotehandelssystem og revisionen af InvestEU. Samtidig opfordredes medlemslandene til at indrette deres selskabsskatter, så de understøtter en grøn forretningsmodel.

4) Cirkularitet og adgang til materialer

Styrkelsen af en cirkulærøkonomi fremhæves som et kerneelement i aftalen, og der opsættes et mål om at øge det cirkulære materialeforbrug fra 11,8 pct. i dag til 24 pct. inden 2030. For at sikre adgang til kritiske råmateriale- og stoffer vil Kommissionen etablere et EU-center for kritisk råmateriale, der skal stå for fællesindkøb af kritiske råmaterialer på vegne af interesserede virksomheder. Dertil vil Kommissionen bl.a. reducere EU's afhængighed af import af primære materialer via et forslag til en retsakt om cirkulærøkonomi i 2026, der f.eks. skal revidere reglerne for elektronikaffald og udbrede samt forenkle producentansvarsordninger. Kommissionen vil også se på reglerne for moms på genbrugsvarer under momsdirektivet.

5) Globale markeder og internationale partnerskaber

Kommissionen vil øge adgangen til kritiske råmaterialer- og stoffer ved bl.a. at give europæiske virksomheder bedre adgang til udenlandske markeder via handelsaftaler (herunder såkaldte "Clean Trade and Investment Partnerships"). Kommissionen har som en del af de såkaldte Omnibuspakke foreslået at forenkle EU's kulstofsgrensemekanisme (forkortet CBAM). Dertil vil Kommissionen på baggrund af en større evaluering præsentere et forslag til revision af mekanismen i 2026, der bl.a. forventes at udvide de omfattede sektorer.

6) Færdigheder

For at sikre den relevante arbejdskraft vil Kommissionen etablere en ny Union for Færdigheder (Union of Skills) og lancere en køreplan for kvalitetsjob, der skal kvalificere den europæiske arbejdsstyrke indenfor strategiske sektorer og promovere kvalitetsjobs.

Regelforenkling og byrdereduktion (omnibus)

Som en del af indsatsen har Kommissionen fremsat de første af flere såkaldte "Omnibus"-forslag, der sigter mod en forenkling af reglerne og at reducere de administrative byrder for virksomheder. Bl.a. lægger Kommissionen op til at fritage omkring 80 pct. af virksomhederne at skulle rapportere efter direktivet om bæredygtighedsrapportering (CSRD). Forslaget udgør et centralt led i Kommissionens ambition om at reducere virksomhedernes rapporteringsbyrde med 25 pct. (35 pct. for SMV'er)

Reaktioner

Reaktionerne på aftalen om ren industri har været blandet. Nedenfor er et kort udpluk.

[Dansk Industri](#) kalder aftalen for et Kinderæg for erhvervslivet, der adresserer flere af de vigtigste erhvervspolitiske udfordringer, som EU står overfor, men advarer mod, at EU beskytter sig til bedre konkurrenceevne. Også [Dansk Erhverv](#) roser aftalen samt kommissionens handlingsplan for energi til overkommelige priser og peger særligt på behovet for at få energipriserne ned, herunder midler til udbygning energiinfrastrukturen. Dansk Erhverv understreger dog bl.a., at brugen af statsstøtte bør ske koordineret og kritiserer oplægget til at gas- og elpriser skal afkobles ved høje gaspriser.

[Green Power Denmark](#) fremstår generelt også positiv overfor aftalen, men advarer mod at muliggøre statsstøtte til naturgas i tilfælde af høje prisudsving. Aftalen og energihandlingsplanen møder opbakning fra flere [danske energiselskaber](#), der bl.a. fokuserer på mindre bureaukrati og tilladelsestider, elektrificering samt en styrkelse af grænseoverskridende elnetværk. [Cepos](#) finder, at aftalen rummer enkelte positive elementer, heriblandt opfordringen til reduktion af elafgiften og mindre bureaukrati, men anser udspillet utilstrækkeligt i sin helhed og kritiser bl.a. risikoen for forvridning af elmarkedet, skjult statsstøtte og målsætningen om øget elektrificering.

Vil du vide mere?

Se aftalen for ren industri i sin helhed [her](#).

Se handlingsplan for overkommelige energipriser [her](#).

Se Omnibus-forslag I og II [her](#).

Produceret og skrevet af:

Karen Schack Andreassen, International konsulent

EU-nyt fra EU-konsulenterne sendes løbende til abonnenter i Folketinget